

Затверджено рішенням
вченої ради факультету
прот. № 1 від 31 серпня 2020 р.

Рекомендовано на засіданні кафедри
Маркетингу
прот. № 1 від 31 серпня 2020 р.

Прогнозування транспортних послуг (вибіркова дисципліна)

VI семестр 2020-2021 н.р.

Силабус

Час та аудиторія проведення занять: Згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

Команда викладачів:

Зоріна Олена Іванівна (доктор економічних наук, професор) Контакти: +38 (057) 730-10-47, e-mail: zorina@kart.edu.ua
Години прийому та консультацій: 12.00-13.00 - середа
Нескуба Тетяна Володимирівна (кандидат економічних наук, доцент) Контакти: +38 (057) 730-10-47, e-mail: neskuba@kart.edu.ua
Години прийому та консультацій: 13.00-14.00 середа - четвер

Прогнозування (у широкому розумінні) – це наукове передбачення, що базується на врахуванні різноманітних факторів, що дозволяють характеризувати розвиток об'єкта.

Під прогнозом розуміється науково обгрунтоване міркування про можливі тенденції розвитку об'єкта та його стан у майбутньому.

Прогнозування є з'єднуючою ланкою між теорією і практикою в усіх галузях суспільного життя.

Розробка прогнозів і складання на їх підставі планів в умовах ринкової економіки, яка характеризується постійними і динамічними змінами, є незмінною умовою виживання будь-якої фірми.

Головна мета курсу: формування у студентів знання основ, методів і прийомів прогнозування, а також необхідних навичок щодо виконання робіт з розрахунку майбутніх показників діяльності транспортних підприємств.

Завдання курсу: вивчення окремих питань теоретичних і методичних основ прогнозування економічного й соціального розвитку об'єкта, набуття практичних навичок щодо виявлення перспектив найближчого або віддаленого майбутнього, а також до розробки оптимальних програм і планів діяльності транспортних підприємств на основі здійснених прогнозів.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні **компетентності** студентів:

1. **Ціннісно-сміслову компетентність** - формування та розширення світогляду студента в області методології прогнозування транспортних послуг та соціально-економічних процесів; основних функцій управління соціально-економічними процесами; основних понять й попереднього аналізу часових рядів; прогнозування тенденції на основі згладжування часових рядів; суб'єктивних (експертні) методів прогнозування; оцінки прогнозів.

2. **Загальнокультурну компетентність** - розуміння культурних, історичних та регіональних особливостей, що склалися в Україні та за її межами в області прогнозування транспортних послуг

3. **Навчально-пізнавальну компетентність** – вміння визначати складові структури національної економіки України й структуру відповідних прогнозів транспортного сектору; застосовувати методики розрахунку й аналізу показників транспортного підприємства; розраховувати основні характеристики динаміки та головні компоненти часового ряду; екстраполювати за середнім абсолютним приростом та за середнім темпом зростання часові ряди, прогнозувати тенденції часового ряду на основі регресійного аналізу; користуватися методиками індивідуальних (метод інтерв'ю) та колективних експертних оцінок (сценарний метод, метод Делфі).

4. **Інформаційну компетентність** - розвиток вмінь студента до самостійного пошуку, аналізу, структурування та відбору потрібної інформації для проведення процесу прогнозування

5. **Комунікативну компетентність** - розвиток у здобувача навичок роботи в команді шляхом реалізації групових проектів в області прогнозування, способів взаємодії з оточуючими й окремими людьми, вміння презентувати власний проект та кваліфіковано вести дискусію у досліджуваній сфері.

6. **Компетентність особистісного самовдосконалення** - елементи фізичного, духовного й інтелектуального саморозвитку, емоційної саморегуляції та самопідтримки; підтримка постійної жаги до самовдосконалення та самопізнання, шляхом постійного пошуку нетрадиційних підходів до розв'язування маркетингових проблем.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Розробка надійних і ефективних прогнозів можлива лише за наявності сучасного інструментарію прогнозування і опанування принципами його умілого використання.

Прогнозування маркетингового розвитку – це процес розробки маркетингових прогнозів, заснованих на наукових засобах пізнання маркетингових явищ і використанні всієї сукупності методів прогнозування. Маркетинговий прогноз – це система імовірних оцінок розвитку маркетингової діяльності підприємства в майбутньому.

Основними завданнями маркетингового прогнозування є:

- з'ясування перспективи розвитку маркетингової діяльності підприємства в найближчому чи більш віддаленому майбутньому, спираючись на дійсність;
- сприяння виробленню оптимальних поточних і перспективних планів (програм) маркетингового та економічного розвитку, спираючись на зроблений маркетинговий прогноз та оцінку можливих наслідків від прийняття рішень.

Організація навчального процесу

Курс складається з однієї лекції та одного практичного раз на тиждень.

Лекційний матеріал складається з текстового матеріалу, презентації. На практичних заняттях використовується робочий зошит з дисципліни, в якому містяться практичні завдання для індивідуального та групового виконання. В рамках курсу передбачаються лекції запрошених роботодавців.

Тематично-календарний план

Кількість годин	Тема лекції	Кількість годин	Тема практичних, семінарських та лабораторних занять
2	Поняття, сутність та задачі економічного прогнозування і планування	2	Класифікація прогнозів і планів
2	Зміст та історія розвитку прогнозування як науки.	2	Класифікація методів прогнозування
2	Основні напрямки та принципи прогнозування	2	Класифікація методів планування
2	Зміст і призначення економічного прогнозування	2	Класифікація економічних прогнозів відповідно до масштабу прогнозування
2	Послідовність розробки економічних прогнозів	4	Балансовий і нормативний метод планування
4	Суть та різновиди експертних методів	4	Визначення кількісних параметрів та показників експертного опитування
2	Методи генерування ідей	4	Характеристика методів колективної експортної оцінки
Модульний контроль знань			
4	Екстраполяція на основі аналітичних показників рядів динаміки	4	Прості методи екстраполяції тенденції
2	Екстраполяція на основі індексу сезонності	4	Розрахунок параметрів і характеристик рівняння тренда
4	Екстраполяція трендів.	4	Розрахунок параметрів і характеристик рівнянь та їх змістовна інтерпретація
2	Побудова прогнозу на основі рівняння тренда		
2	Поняття і суть моделювання як інструментарію прогнозування		
Модульний контроль знань			

Теми курсу за модулями

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Теоретичні підходи до вивчення поняття економічного прогнозування і планування діяльності транспортних підприємств

Тема 1. Поняття, сутність та задачі економічного прогнозування і планування

Тема 2 Методологія проведення економічного прогнозування

Тема 3. Послідовність розробки економічних прогнозів

Тема 4 Експертні методи прогнозування. Методи генерування ідей

Модуль 2.

Змістовий модуль 2. Методи розробки й оцінки якості економічних прогнозів на основі екстраполяції

Тема 5. Екстраполяція на основі аналітичних показників рядів динаміки

Тема 6. Екстраполяція трендів.

Тема 7. Побудова прогнозу на основі рівняння тренда

Тема 8 Поняття і суть моделювання як інструментарію прогнозування

Інформаційні матеріали

1 Балака Є.І., Балака Л.А., Зоріна О.І. та ін. Основи економічного і соціального прогнозування: Навч. посібник. – Харків: ХарДАЗТ, 2001.

2 Присенко Г., Равікович Є. Прогнозування соціально-економічних процесів. Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2005.

3 Кулявець В.О. Прогнозування соціально-економічних процесів: Навч. пос. / В.О. Кулявець - К.: Кондор, 2016. - 194 с.

4 Єріна А.М. Статистичне моделювання та прогнозування: Навч. посібник. [текст]/ А.М. Єріна. – К.: КНЕУ, 2011. – 170 с.

Допоміжна

1 Геєць В. М. Моделі і методи соціально-економічного прогнозування : підручник / В. М. Геєць, Т. С. Клебанова, О. І. Черняк та ін. - Х. : ВД "ІНЖЕК", 2005. - 396 с.

2 Грабовецький Б. Є. Економічне прогнозування і планування : навч. посібн. / Б. Є. Грабовецький. - К. : Центр навчальної літератури, 2003. - 188 с.

3 Кулявець В.О. Прогнозування соціально-економічних процесів: навч. посібник / В.О. Кулявець. – К.: Кондор, 2009. – 194 с.

4 Черняк О. І. Динамічна економетрика / О. І. Черняк, А. В. Ставицький. - КВПЦ, 2000. - 120с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. <http://metod.kart.edu.ua/>
2. <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>
3. <http://Ukrstat.gov.ua>
4. <http://uz.gov.ua>
5. <https://minfin.com.ua/ua/>

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, лекційні матеріали, презентації, завдання та правила оцінювання курсу)

Вимоги викладача

Вивчення навчальної дисципліни «Прогнозування транспортних послуг» передбачає:

- виконання завдань згідно з навчальним планом (індивідуальні завдання, самостійна робота тощо);
- підготовки до практичних занять;
- роботу з інформаційними джерелами.

Підготовка до практичних занять передбачає: ознайомлення з програмою навчальної дисципліни, питаннями, які виносяться на заняття з відповідної теми; вивчення методичного матеріалу.

Рішення практичних завдань повинно як за формою, так і за змістом відповідати вимогам (мати всі необхідні складові), що висуваються до вирішення відповідного завдання, свідчити про його самостійність (демонструвати ознаки самостійності виконання здобувачем такої роботи), відсутність ознак повторюваності та плагіату.

На практичних заняттях присутність здобувачів вищої освіти є обов'язковою, важливою також є їх участь в обговоренні всіх питань теми. Пропущені заняття мають бути відпрацьовані. Це ж стосується й студентів, які не виконали завдання або показали відсутність знань з основних питань теми. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників навчання, бути уважним та дотримуватися дисципліни.

Контрольні заходи результатів навчання

Усне опитування, поточний контроль, модульний контроль (тести), оцінювання виконання індивідуальних робіт, підсумкове тестування, іспит. При оцінюванні результатів навчання керуватися Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в УкрДУЗТ <http://kart.edu.ua/images/stories/akademija/documentu-vnz/polojennya-12-2015.pdf>

Принцип формування оцінки за перший та другий залікові модулі відбувається за 100-бальною шкалою, що наведено у таблиці, де максимальна кількість балів, яку може набрати студент за різними видами навчального навантаження.

Максимальна кількість балів за модуль		
Поточний контроль	Модульний контроль (Тести)	Сума балів за модуль
До 60	До 40	До 100
Поточний контроль		X семестр
Відвідування занять. Активність на заняттях (Лекціях, практичних).		10
Виконання індивідуального завдання		30
Здача в строк індивідуальних робіт		20
Підсумок		до 60

Завдання на самостійну роботу:

Студентам пропонується виконати розрахунки індивідуального завдання впродовж семестру. За вчасне та вірне виконання завдання нараховується **30 балів до поточного модульного контролю**. За вчасне та частково вірне виконання – від 15 до 25 балів. За невиконане завдання бали не нараховуються. Необхідний обсяг виконання завдання складає 50% на перший модульний контроль і 100% на другий модульний контроль. Перебіг поточного виконання завдання та питання для обговорення надсилаються на e-mail викладача або перевіряються ним особисто.

Відвідування лекцій:

Бали за цю складову нараховуються взагалі, якщо студент не відвідував більш 50% лекційних занять у модулі без поважних причин. За відвідування кожної лекції нараховується 1 бал. **Максимальна сума становить 5 балів.**

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власної залученості. **Максимальна сума становить 10 балів.**

Практичні заняття:

Оцінюються за відвідуваннями (до 3 балів), ступенем залученості (до 7 балів) та стислою презентацією виконаного завдання (до 5 балів).

Максимальна сума становить 15 балів.

Якщо студент пропустив практичне заняття для отримання балів за нього він повинен самостійно відпрацювати матеріал, що розглядався на занятті; виконати індивідуальне завдання – підготовка доповіді відповідно до теми календарного плану. Доповідь оцінюється максимально до **5 балів.**

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (15 питань в тесті).

Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.

Залік:

- залік автоматично зараховується за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає заліковий бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами він може підвищити їх на заліку, відповівши на питання викладача.

Програмні результати навчання:

Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання дисципліни «Маркетингово-економічний аналіз»

Результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
Аналізувати фактологічний матеріал	Виконання студентами індивідуального завдання щодо визначення основних показників маркетингової діяльності	Поточне оцінювання під час практичних занять
Добирати фактичний матеріал	Проблемний виклад матеріалу щодо вибору методів визначення показників маркетингової діяльності	Поточне оцінювання під час практичних занять
Бути обізнаним в сучасному стані маркетингової діяльності підприємств	Пошук статистичної інформації для проведення ситуаційного аналізу	Перевірка ІНДЗ

Команда викладачів:

Зоріна Олена Іванівна (<http://kart.edu.ua/kafe-m-ua/kolectuv-kafedru-m-ua/%D0%B7%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%BD%D0%B0-%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B0-%D1%96%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B0>) – завідувач кафедри маркетингу УкрДУЗТ. Докторську дисертацію захистила в 2012 році у спеціалізованій вченій раді Д 64.820.05 Українського державного університету залізничного транспорту за спеціальністю 08.00.03 - «Економіка та управління національним господарством» по темі «Забезпечення сталого соціально-економічного розвитку залізничного транспорту України». Фахівець в сфері підвищення ефективності роботи залізниць України,

стратегічного маркетингу на залізничному транспорті, розвитку інформаційних систем на залізничному транспорті; в останні роки займається розробкою принципів побудови організаційної структури маркетингової діяльності на залізничному транспорті, питаннями інноваційно-інвестиційної стратегії в транспортному маркетингу, розвитком теорії економічної оцінки маркетингових проєктів і бізнес-планів.

Нескуба Тетяна Володимирівна (<http://kart.edu.ua/kaf-mia-ua/kolectuv-kafedru-mia/neskuba-tv-ua>) - лектор з питань маркетингу в УкрДУЗТ. Отримала ступінь к.е.н. за спеціальністю 08.00.03 – «Економіка та управління національним господарством» в УкрДУЗТ у 2011 році. Напрямки наукової діяльності: маркетингова діяльність на залізничному транспорті; шляхи забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств в умовах ринкової економіки; організаційно-економічні механізми структурних перебудов на підприємствах

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням:

<http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залучення до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>